

#11.0 CENTER (PLURAL) Vedran Kopljar

11.09 2020 — 13.12 2020

NL

Convent presenteert *Center (Plural)*, een solo-project van kunstenaar Vedran Kopljar (°1991, Slavonski Brod, Kroatië). De artistieke praktijk van Kopljar wordt gedreven door zijn interesse in taal en perceptie. Kenmerkend is onder meer de reeks didactische platen waarmee de kunstenaar de spanning tussen taal en beeld opzoekt. Door een abstracte vorm te koppelen aan een schijnbaar willekeurig gekozen woord of begrip en deze te presenteren op een drager die de toeschouwer herkent — uit bijvoorbeeld de lessen natuurwetenschappen — stelt Kopljar onze verwachtingspatronen op de proef. Traditiegetrouw communiceren schoolplaten immers wetenschappelijk onderbouwde informatie. Kopljar's platen verklaren daarentegen niets. Integendeel, deze roepen net meer vragen op en dagen ons uit om nieuwe standpunten in te nemen en bijgevolg ons referentiekader te verbreden. Met zijn werk beperkt Kopljar zich niet tot het aftasten van de grenzen van taal en perceptie, eerder onderzoekt hij nieuwe mogelijkheden om te communiceren, voorbij de taal. Dusdanig thematiseert hij de unieke niet-talige communicatie tussen kunstwerk en toeschouwer.

Zo focust de tentoonstelling *Center (Plural)* zich op de werking van het *Plank Communication Center*, een artistiek centrum dat ruim een jaar geleden door Kopljar werd opgericht. Via dit centrum onderzoekt hij de communicatiemogelijkheden met de typerende plankwerken van de bekende Amerikaanse kunstenaar John McCracken (°1934, Berkeley, †2011, New York).

Vormelijk sluit het werk van McCracken nauw aan bij het minimalisme, een voornamelijk Amerikaanse kunststroming uit de jaren 1960. In tegenstelling tot de meeste andere vertegenwoordigers van deze stroming had McCracken geen interesse in de theoretische uitwerking van ideeën rond de ervaring van tijd en ruimte. In de plaats daarvan werkte hij een speelser idee van het minimalistische

object uit. McCracken's meest bekende sculpturale vorm is allicht de plank. Deze smalle, rechthoekige en overwegend monochrome werken, worden gekenmerkt door hun glanzende oppervlak en onberispelijke afwerking. Vanuit kunsthistorisch perspectief worden deze werken onder meer geroemd omwille van de manier waarop zij het traditionele onderscheid tussen sculptuur en schilderkunst op de helling hebben gezet. De planken leunen namelijk schuin tegen de muur, van oudsher de plek van de schilderkunst, en staan tegelijkertijd in de fysieke ruimte, de plaats waar gewoonlijk beeldhouwwerken en de toeschouwer zich bevinden.

Onder het mom van het *Plank Communication Center* peilt Kopljar naar wat het kan betekenen om zich langdurig te verhouden tot deze specifieke reeks werken van McCracken. Aan de basis hiervan ligt opnieuw Kopljar's fascinatie voor de verschillende wijzen waarop er betekenis gegenereerd kan worden tussen kunstobject en kijker. Op deze manier gebruikt de kunstenaar het *Plank Communication Center* als een metaforische methode voor het verder onderzoeken van deze verhouding.

In mei 2019 kwam Kopljar voor de eerste keer fysiek in aanraking met een plank van McCracken. In het depot van S.M.A.K., het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, ontmoette hij de monochroom rode plank *Center*, uit 1989, uit de collectie van het museum. Later dat jaar trok Kopljar naar New York om daar de activiteiten van zijn artistiek onderzoekscentrum verder te zetten als *artist in resident* bij *Residency Unlimited*. Via de David Zwirner Gallery kreeg hij er toegang tot het archief van McCracken en ontmoette hij tevens twee van diens planken in de *viewing room* van de galerie. De ontmoetingen die Kopljar tot op heden heeft gehad met de planken van McCracken kunnen het best omschreven worden als een trage, intieme performance, waarin de kunstenaar, veelal in stilte, gewoonweg tijd door-

brengt met de werken. Dit lang uitgesponnen proces staat diametraal tegenover de manier waarop een doorsnee museumbezoeker vaak slechts kortstondig naar een werk kijkt. Door voortdurend andere houdingen ten opzichte van de planken aan te nemen of zelf schuin tegen de muur te gaan staan alsof hij zelf een plank was, wekt Kopljar de illusie dat hij de grenzen tussen kijker en object tijdelijk wil opheffen. Naast deze fysieke confrontaties, communiceert Kopljar ook via tekeningen met de planken van McCracken. Dit doet hij door op briefpapier – speciaal door hem ontworpen en uitgerust met het logo van het *Plank Communication Center* – expressieve, abstracte vormen met kleurpotlood aan te brengen. Deze wijze van communiceren zou men kunnen omschrijven als een visuele pendant van de *écriture automatique*; een improvisatorische manier van schrijven, waarbij de auteur het onbewuste aanspreekt en neerschrijft wat er in hem opkomt, ongeacht de syntactische correctheid ervan. Vervolgens worden deze werken op papier met de post verstuurd naar de eigenaars van de plankwerken, doorgaans musea. Opmerkelijk is het feit dat de bestemming, vermeld op de voorzijde van de enveloppe, telkens de plank van McCracken is en niet een medewerker van het museum tot wiens collectie het werk behoort.

Voor de tentoonstelling in Convent heeft Kopljar gekozen om de activiteiten van het *Plank Communication Center* te vertalen naar twee groepen van werken. Zo zijn er veertien tweedimensionale, op doek geschilderde, reproducties van McCracken's planken. Op basis van hun uiterlijke verschijningsvorm zou men deze werken kunnen zien als een verderzetting van Kopljar's reeks educatieve platen. De kunstenaar beschouwt deze reproducties echter niet als autonome werken. Voor hem zijn deze louter functioneel van aard. Ze fungeren immers als illustratie van de originele planken en informeren de toeschouwer bijgevolg over bijvoorbeeld de schaal en de kleur van het oorspronkelijke werk. Zelf maakt Kopljar de vergelijking met religieuze iconen. Een icoon wordt namelijk niet beschouwd als een kunstwerk, maar wordt vereerd als een heilig voorwerp en actief gebruikt tijdens erediensten. Daarnaast zijn er veertien archiefmappen te zien die de zwart-wit carbonkopieën bevatten van de tekeningen die Kopljar naar de verschillende planken

opstuurde. Deze mappen worden als een sculpturaal object gepresenteerd in de ontvangstruimte van Convent en kunnen tegelijkertijd door de bezoeker geraadpleegd worden. Op deze manier biedt de kunstenaar een exhaustief overzicht van zijn correspondentie met de planken van McCracken. Een vijftiende archiefmap bevat de originele kleurtekeningen die Kopljar stuurde naar Center, de plank uit de collectie van het S.M.A.K.. Normaal gezien worden deze tekeningen bewaard in het museumarchief, maar voor deze gelegenheid werden ze tijdelijk opnieuw ter beschikking gesteld.

Tenslotte transformeerde Kopljar de kleinste ruimte van Convent in een vlezig, grotachtig paviljoen, aan de hand van een ruimte-vullende muurschildering. Dit *site-specific* werk toont de abstractie van een binnenruimte en bouwt verder op het architecturale werk *Residentie Casa MINDERHEID* en op zijn reeks schilderijen *InnerSpacePortals*. Vertrekkende vanuit de spreekwoordelijke premisse dat het mentale en het gevoelsmatige ergens diep vanbinnen in ons lichaam zitten, tracht Kopljar deze metaforische ruimtes te concretiseren. Op subjectieve wijze wordt hier opnieuw de bijzondere verhouding tussen kijker en kunstwerk gethematiseerd.

Voor de vormgeving van deze ruimtes laat Kopljar zich inspireren door het verlangen van (volwassen) duimzuigers om (tijdelijk) terug te keren naar een veilige en knusse plek zoals de baarmoeder. Daarnaast zijn er ook vormelijke verwijzingen naar *Hentai*, een pornografische versie van manga uit Japan. Centraal in deze vlezige binnenruimte staat Center, een originele plank van McCracken. Kopljar plaatst dit iconische kunstwerk uit de collectie van het S.M.A.K. in een bevreedende setting die ver verwijderd is van de "neutrale" museale context waarin dit werk doorgaans wordt getoond. In deze grot wordt McCracken's plank eerder gezien als een orakel dan een minimalistisch meesterwerk.

Veel dank aan de kunstenaar, S.M.A.K., Mobull, Manus GCV & Pauline Scharmann. Met de steun van Stad Gent & Duvel Moortgat

Indien u Convent zou willen steunen, aarzel niet om contact met ons op te nemen via info@conventartspace.be